

3 Welk teksttype en welke tekstsoort zie je?

TEKSTTYPE: recept
 TEKSTSOORT: Informatieve tekst + een activerende tekst

TIP
 Let op het verschil tussen een teksttype en een tekstsoort. Een teksttype is een specifiek voorbeeld. Een tekstsoort is een bredere verzamelnaam voor teksten met hetzelfde doel.

TEKSTTYPE: rouwbericht
 TEKSTSOORT: Informatief, emotioneel

TEKSTTYPE: Zweedse puzzel
 TEKSTSOORT: diverterende tekst

TEKSTTYPE: reclameadvertentie
 TEKSTSOORT: persuasieve tekst
 + een activerende tekst

TEKSTTYPE: bijsluiter
 TEKSTSOORT: Informatieve tekst

4 Bekijk de tekst uit Flair.

- a Je hoeft het artikel nog niet grondig te lezen. Welke tekstsoort verwacht je?
Informatieve tekst
- b Lees de tekst grondiger. Om welke tekstsoort gaat het?
activerende tekst
- c Wat is het hoofddoel van deze tekst? Typeer ook het nevendoeel.
hoofddoel: lezer aansporen om Kellogg's te kopen
nevendoeel: informatie verschaffen over de elementen van een gezond ontbijt
- d Tot welk teksttype behoort dit artikel?
publireportage

5 Lees de korte samenvatting van *Alice in Wonderland*.

- a Wie is de protagonist in dit verhaal?
Alice is de protagonist.
- b Wie is de antagonist in dit verhaal?
De koningin wordt in de samenvatting als antagonist genoemd.
- c Bevat het verhaal nevenfiguren en figuranten? Zo ja, benoem ze.
De speelkaarten zijn nevenfiguren. In deze samenvatting is de zus een figurant.

6. Lees het openingsfragment van *Een lege brug*.

- a Welke topische vragen worden in deze tekst beantwoord? Schrijf in de eerste kolom de topische vraag en in de tweede kolom beknopt het antwoord uit de tekst.

TOPISCHE VRAAG	BEKNOPT ANTWOORD UIT DE TEKST
<i>Wie?</i>	<i>Siem is het hoofdpersonage.</i>
<i>Waar?</i>	<i>Het speelt zich af in Gent, Siem haast zich van Gent-Zuid naar de spoorwegbrug.</i>
<i>Wanneer?</i>	<i>Het speelt zich af in het heden: woorden als 'rollerbiades' duiden op hedendaagse hypes.</i>
<i>Wat?</i>	<i>Siem haast zich voor zijn afspraak met Marijke.</i>
<i>Hoe?</i>	<i>Doordat Rachid Siems biades te lang heeft geleend, komt hij waarschijnlijk te laat bij Marijke.</i>

- b Kun je Siem als een vol of een vlak karakter typeren? Geef ook argumenten uit de tekst.
Siem is een vol karakter, je weet bijvoorbeeld al hoe zijn gevoelens over zijn vriend Rachid kunnen omslaan.
- c Welke term kun je toepassen op het fragment: nevenpersonage of deus ex machina?
Op dit moment is Rachid een nevenpersonage, er is geen deus ex machina.

7. Lees de tekst over het IQ van internetgebruikers. Welke verbanden vind je in de zinnen? Onderstreep de signaalwoorden en benoem het verband.

- a Hoe nieuwer de Explorer-versie, hoe hoger de intelligentie.
tekstverband: *oorzaak-gevolgverband*
- b Daarnaast bleek uit de studie ook dat gebruikers van de nieuwste Explorer-variant dommer waren dan gebruikers van andere browsers.
tekstverband: *opsommend verband en vergelijkend verband*
- c Vanaf het ogenblik dat het artikel was gepubliceerd, was er enorm veel ophef.
tekstverband: *chronologisch verband*
- d Echter, gebruikers van andere veelgebruikte browsers zoals Chrome en Firefox scoorden beter op IQ-testen.
tekstverband: *vergelijkend verband*
- e Het was al verdacht dat geen enkele onderzoeker reageerde op vragen over het onderzoek en dat deze paper de enige publicatie leek te zijn van het Canadese Instituut voor Psychometrisch Onderzoek.
tekstverband: *opsommend verband*

8. Lees de tekst en benoem de onderstreepte woorden zo specifiek mogelijk.

a boos	<u>bijwoord</u>	h naar	<u>voorzetsel</u>
b zijn	<u>bezittelijk voornaamwoord</u>	i het	<u>bepaald lidwoord</u>
c langs	<u>voorzetsel</u>	j wilde	<u>hulpwerkwoord</u>
d ijzeren	<u>bijvoeglijk naamwoord</u>	k het	<u>persoonlijk voornaamwoord</u>
e tweede	<u>bepaald rangtelwoord</u>	l gedacht	<u>zelfstandig werkwoord</u>
f keer	<u>zelfstandig naamwoord</u>	m was	<u>koppelwerkwoord</u>
g schudde	<u>zelfstandig werkwoord</u>		

9. Lees het vervolg en haal uit de tekst van elke gevraagde woordsoort het eerste voorbeeld

a hoofdtelwoord	<u>vijftig</u>	g hulpwerkwoord	<u>kon</u>
b bijwoord	<u>alvast</u>	h voorzetsel	<u>uit</u>
c bijvoeglijk naamwoord	<u>mislukt</u>	i persoonlijk voornaamwoord	<u>hij</u>
d zelfstandig naamwoord	<u>Jaszak</u>	j bezittelijk voornaamwoord	<u>zijn</u>
e koppelwerkwoord	<u>was</u>	k bepaald lidwoord	<u>de</u>
f zelfstandig werkwoord	<u>haalde</u>	l wederkerend voornaamwoord	<u>zich</u>

11 Vul de persoonsvorm in de tegenwoordige tijd in.

Levend begraven?

Per ongeluk werden in het verleden mensen soms levend begraven.

We nemen je mee naar de 18de eeuw. In Moravië wordt een postbeambte begraven, omdat (1 worden) aangenomen dat hij aan epilepsie

(2 zijn) gestorven. Enige jaren later (3 verplaatsen) men enkele graven. Bij die gelegenheid (4 graven) men het lichaam van de postbeambte op. Daaruit (5 blijken) dat hij destijds levend (6 zijn) begraven. De arts die de verklaring van overlijden (7 hebben) getekend, (8 schrikken) zo hevig dat hij krankzinnig wordt.

We nemen je mee naar Engeland, 1728. Het gerecht (9 veroordelen) Margaret Wilkinson tot de dood door ophanging wegens kindermoord. Na het proces baart men haar lijk nog enkele dagen op. Als ze in haar doodskist (10 belanden), (11 gaan) ze echter plots overeind zitten. Volgens de wet (12 kunnen) je geen twee keer voor hetzelfde misdrijf worden veroordeeld. Ze (13 leven) nog 30 jaar in een goede gezondheid, maar (14 houden) er een betere levensstijl op na. Uiteindelijk (15 vinden) ze de dood door te sterven van ouderdom.

- 1 wordt
- 2 is
- 3 verplaatst
- 4 graaft
- 5 blijkt
- 6 is
- 7 heeft
- 8 schrikt
- 9 veroordeelt
- 10 belandt
- 11 gaat
- 12 kun
- 13 leeft
- 14 houdt
- 15 vindt